

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
26 ianuarie st. v.
7 februarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 4.

ANUL XXVIII.
1892.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Iubirea de pe urmă.

I.

Adesea 'n visurile mele
Mi se arat' un ânger blând,
Stăpân pe 'ntréga mea ființă,
Stăpân pe sbuciumatu-mi gând ;

Cu ochii mari, căprîi și galeși,
Ce prietenos el me privește
Și ce frumos și ce cuminte-i
Nevinovat când îmi zimbește !

Și-mi e atât de drag ! — Când ochii-mi
Se furîșează sub pleópe,
Pare că-l vîd cu mult mai bine,
Pare că-mi vine mai aprópe, —

Și eu, sfios, privesc ia dînsul,
Ingenunchez, brațele 'ntînd,
Îl chem, — și nu știu cum îl chiamă, —
Incerc din haos să-l cuprînd . . .

Dar el dispăre, nu mai este
Și me 'ngrozesc că-s singur iară,
De și știu bine c'a fost numai
Un vis ce-a trebuit să piéră ;

De și știu bine că 'ntrupare
El nu póte avé pe lume,
Că va fi večnic o nălucă
Fără de chip și făr' de nume, —

Și că 'n a mea inchipuire
Dór' de-o avé pe veci ființă
Ângerul blând, cu ochii galeși,
Aducători de suferință.

II.

O nu, vederca nu me 'nșelă :
Acești doi ochi frumoși, căprîi,
Aceste tainice isvórc
De suferinți și bucurii,

I-am mai vîdut. Și acest zimbet
Nevinovat l'am cunoscut —

Și-aceste mâni, ș-acéstă față
Le-am mai vîdut, le-am mai vîdut !

Copilă, 'n visurile mele
Mi se arat' un ânger blând,
Stăpân pe 'ntréga mea ființă,
Stăpân pe sbuciumatu-mi gând ;

Cu ochii mari, căprîi și galeși,
Ce prietenos el me privește
Și ce frumos și ce cuminte-i
Nevinovat când îmi zimbește !

Copilă, ângerul acela
Ce încă n'a avut ființă,
Cu ochii mari, cu zimbet dulce,
Aducător de suferință,

Mi-l amintesc acuma iarăș,
Îl vîd in fața mea . . . Ce fel !
Copilă, ângerul acela
Ești tu, — copilă, tu ești *el*.

III.

Ești *el* ! . . . Remâi, remâi cu mine,
Copilă cu ochi mari, căprîi,
Comori adânci de suferințe
Și nesfêrșite bucurii.

Remâi, ca să ne pară traiul
Un val nebun de armoníc,
Un basm din vremea de demult,
O nesfêrșită poesie.

Remâi, intréga mea vicță
Să te privesc și să te-aseult ;
Remâi, remâi, căci nu e nimeni
Să te iubéșe-atât de mult.

Remâi, remâi, copilă scumpă,
Cu ochi adânci și plini de foc,
Căci decă ne-om iubi, pe asta lume,
Nu ne vom plînge de noroc.

Remăi, căci ani cu ani vor trece,
Iar noi ca 'n ȃia cea dintēi,
Cu-acecaș dragoste curată
Ne vom iubi . . . Remăi, remăi!

IV.

Dar tu te duci! . . . «Ce-ar ȃice lumea!»
Intr'adevēr, ce-ar ȃice ȃre
Lumea cea unc-ori prea bunā
Și alte ori prea cārtitȃre?

Lumea, care la toȃi ne este
Ca un pārinte, ca o mamā? . . .
Ne-ar dojeni atāt de aspru,
Ne-ar osāndī de bunā sēmā!

Cāci, dēcā dēnsa ne iubeșce,
Ne și ureșce și ne cērtā,
Și dēcā noi ne iertām multe,
Ea, de și bunā, nu ne iērtā,

Și ca-i puternicā și mare,
Noi sūntem slabi — ce sūntem noi!
Valuri de spumā cālētȃre
Pe șgomotosul ei șivoi, —

Și ca pe-o spumā valul lumci
Ne pȃrtā aȃi, māni ne sdrobeșce
Și de voinȃa ei puternic
Voinȃa ne inlāntueșce.

Ea este une ori nedrēptā,
Dar dēcā-a nȃstre nāsuiȃi
Nu sūnt așā precum le cere
Capricioșele-i voinȃi,

Un suflet trebuie sā uite
Tot ce-a gāndit, tot ce-a simȃit
Și tot ce 'n visurile sale
Cu-atātā dragoste-a urzit.

El trebuie, cānd suferinȃa
Ce-l stāpāneșce-atinge culmea,
Sā uite tot, sā uite tȃte —
Pentru-cā-așā voeșce lumea!

V.

Te duci de-acum pe totdēuna,
Te duci, copilā! — Mergi cu bine!
Sā ai noroc in ori-ce parte,
Sā-ȃi fie ȃilele senine;

Sā 'ntinereșci din an in an,
Din ȃi in ȃi mai mult, copilā,
Sā-ȃi fie traiul pe pāmēnt
Un cānt, o veselā idilā? . . .

Eu? osānditul lumci crude,
O sā te am pe veci in minte,
Cu ochii mari, cāprī și galeși,
Nevinovată și cuminte;

Și iar in visurile mele
O sā mai vēd un ānger blānd,
Stāpān pe 'ntreȃa mea fiinȃa,
Stāpān pe șbuciumatu-mi gānd; —

Și iar, cu braȃele intinse,
Șfios ca 'n ȃia cea dintēi,
Cercā-voi sā-l cuprind din haos . . .
Te duci? . . . De ce te duci? Remăi!

VI.

Și dēcā-a fost sā fii și tu
Un vis ca tȃte cecelealte,
La ce mi te-ai mai arātāt
In trista mea singurātate?

Și dēcā-a fost sā mi te-arāȃi
Cu ochi fermecātori, cumiȃi,
De ce te-ai dus și n'ai lāsāt
In prāda-atātȃr suferinȃi?

Și dēcā-a fost ca sā te duci
Ca licārirea unei stele,
La ce din nou mi te arāȃi
In tȃte visurile mele?

Copilā bunā și 'ntelēptā,
Viȃȃa sufletului meu,
Cānd eu cu drag gāndesc la tine,
Tu de ce-mi faci atātā reu?

VII.

O nu, — arātā-mi-te iarā
Ca licārirea unei stele
Și luminezā cāte-o clipā
Intunecimea viȃȃei mele.

Arātā-mi-te diafanā
Ca o nālucā de 'ndeparte,
Ca sā me 'nșel și sā nu vēd
Prāpastia ce ne desparte.

Arātā-mi-te zimitȃre
In umbra genclor inchișe,
Ca un miraj care colindā
Pustictāȃile intinșe.

Arātā-mi-te mlādiȃsā
Ca flȃrea palidā de nulēr,
Pentru cā te iubesc atātā
Și pentru cā voese sā sufer.

A te vedē e o durere
A sufletului și a minȃei, —
Dar cātā fericire este
In paroxisimul suferinȃei!

VIII.

Adevērat, — in suferinȃā
E o plācere colosalā,
Șēlbatecā, ciudatā, crudā,
Dar pȃte singura realā.

Nesaȃios de-al viȃȃei șbucium,
Cā valul cālētȃr prin stānci,
M'am ingrozit in totdēuna
De mȃrtea linișȃi adānci.

Și totuș astāȃi este vremea
Sā punem capēț suferinȃei
Și aiurārilor deșerte
Ale sinȃȃei și-ale minȃei.

Știu c'o iubesci cu 'mpătimire
Suflet nefericit și bun, —
Dar a uită e o virtute:
Uită de dorul teu nebu, —

Uită! . . . Și decă ai iubit-o
Ca idealul cel mai sfânt,
Să-ți fie ultima iubire
Și cel mai de pe urmă cânt.

Iubirea cea mai de pe urmă!
Vorbă 'ntelcptă, ideală, —
Dar când o voi pute rostii
Fără să tremur de 'ndoieală?

IOAN N. ROMAN.

Puterea lui Dumnezeu e mare.

(Poveste din Rodna veche.)

(Incheiere.)

Soldatul, veđi bine, plecă cu cartea înderēt. Dar cum lu, cum nu, destul că iar inoptă in satul de unde eră stăpăna lui cea tineră, veđi bine, că el nu șcicia că ea-i de acolo, și iar mase la casa unde dormise când viniă de acasă. După ce adormi, iar ceti găzdăia cartea și nu se putu destul ciudii, că cum de o are atât de dragă, de și după ce a cetit că are 2 căței in loc de copii, tot doreșce să mai rămână la curțile lui. Deci se puse și scrisese ca altă carte in care ție că: Nevēsta mea, ori ce a născut, poftesc să o alungați dela casă, să nu o mai aflu pe când sosesc.» Cu asta carte merse soldatul la împēratul cel bătrân acasă. Iar împēratul cum ceti cartea, lăcrămă de părere de reu, dar totuș țise murorii sale că uite ce doreșce feciorul lui, deci să se gate de a plecă din curțile lor, să nu o afle acasă.

Biēta olōgă și-a luat cei doi copii intr'o păreche de desagi, i-a pus pe umēr și-a plecat amărită și necăjită. Mergēnd ea așă, fără de a șci unde, nimerēșce la o pădure mare, chiar ca ceea, unde eră să o omōră omul cel trimis de măștihōie, și mergēnd tot mai afund prin pădure, iată dă de o fântăniță și lângă fântăniță doi moșnegi albi ca omētul; ea le dă binețe: Bună hodina, omeni de omenie!

— Poftim la hodină, nevēstă, țice unul din moșnegi. Dar nevēsta nu s'a pus la hodină, ci s'a rugat de moșnegi să-i deo o lēcă de apă; inse moșnegii nu vrură să-i deo, ci-i țiseră să beic de arc poftă, că fântăna-i plină plinuță. Așă nevēsta s'a plecat să bee apă, dar când s'a plecat — băiatul ce eră in desaga dinapoi — stiuldic! in apă. Ea repede bagă mâna dreptă — de și fără degete — să-l prindă, atunci stiuldic! și celalalt ce eră in desaga dinainte. Atunci biēta nevēstă, uită că nu are degete la mâni, liociăeșce cu amēndoue să-și prindă bății; și minune! la amēndoue mânele-i crescură intr'o clipită degetele și palmele, de nici nu se cunoșcea că a fost cândva olōgă, și-ș scōșe bății frumoși și sânetoși. Bucuria ei! Uită că-i orfană și vėduvă, uită că-i sāracă și sihastră, căđu in genunchi și mulțami lui Dđeu, că Dđeu și St. Petru erau cei doi moșnegi. Iar ei îi arătară o căsuță din sus intr'o poeniță și-i țiseră: Mergi nevēstă in căsuța aceea, acolo vei află cele de lipsă, și de acolo să nu te strămuți până ți-a veni bărbatul să te ducă. Și așă a făcut nevēsta, și-a luat copi-

lașii, a mers cu ei la căsuța din poiana din sus, unde află tōte cele trebuincioșe pentru ei.

Dar să vedem ce-i pe la curțile împēratului? P'acolo-i plâns și intristare. Că feciorul a sosit dela bătăi in pace, și auđind cum nevēsta lui a fost alungată in lume cu cei doi copii, sta să mōră de supērare. Iar după ce părinții îi arătară carte și poruncă dela el, ca să facă așă — nu-ș putea da sēmă, că cum s'a putut intēplă un lucru ca acela.

Deci s'a luat la drum pribég numai cu un soldat lângă sine, și a călcat țera tătăne-seu lungiș și curmeđiș, dar veste de ea nu i-a venit. Numai o pădure nu călcase încă. Când ajunse in pădurea aceea, se amestecă țiuu cu nōptea, deci se uitară in tōte părțile, dōră vor vedē o zare de foc undeva. Și li se nēzăreșce lor intr'o poiană in vērful pădurei o zare licurind și se duseră acolo. Adecă nimeriră la o căsuță, unde ardea focul in vatră și doi copii ca de 5 ani se jucau prin casă cu căciulele pe cap, iar o muiere frumōsă gătia de cină. Ușa tindei eră incuiată, deci furē nevoiți a bate la fe-reștră și a se rugă să-i lase de mas.

— Bucuros, țise nevēsta din casă, numai stați o lēcă, până trag óla să nu deo 'n foc. Ea apēsă bine cușmuțele la copii pe cap și le spuse să nu cuteze a-ș descoperi capetele până s'or duce drumarii dela ei. Veđi, ea nu vrea să vėđă nime pērul cel de aur al băților, se temea să nu-i vėđă ochi rei și să-i deochie. După aceea lāsă pe străini in lăuntru, le dete scaun de odihnă și-i pofti la mēsă. După cină, feciorul de împērat se și culcă pe un păcel (pat mic) că eră ostenit de cale, iar soldatul se culcă pe o laviță. Feciorul, cum se culcă, cum adormi ca dus; soldatul încă adormi, dar nu așă tare, numai cât il fură somnul, eră buigat — cum se țice. La feciorul de împērat, dormind, îi atērnă o mână in jos peste stavila patului. Iar muierea țise cătră un băiat: du-te pruncule și ridică mâna tatātă că așă reu se odihneșce. Copilul se duse și i-o ridică intrebând: Mamă, acesta-i tata?

— Acesta, drăguțul mamei!

După aceea se culcă și muierea și copiii in patul lor și adormiră, iar diminēta, până 'n țiuă se duseră streinii, mulțamind nevēstei de omenie.

Mergēnd ei așă prin cea pădure, stă odată soldatul in loc și țice cătră stăpānul seu: Domnule, nu șciu visat-am ori auđit-am, că muierea aceea unde am dormit, a țis cătră un copil: Du-te și ridică mâna tătăne-teu!

— Eu încă-s ingāndurat, țise feciorul, că femeia aceea prea bine sēmēnă cu a mea, numai cât a mea eră olōgă. Hai să ne ducem iar de mas la ea, dar bagă bine de sēmă, nu dormi, să-mi șci spune ce or mai vorbi după ce voi adormi eu. Și așă au făcut, s'au cumpenit ca de-odată cu sēra iar să fie la căsuța unde dormiră in nōptea trecută. Feciorul de împērat, cum se culcă — cum adormi ca mort și-i căđu iar o mână in jos pe lângă pat. Muierea iar țise cătră un băiat: Du-te dragul mamii și ridică mâna tătăne-teu. Și băiatul se duse și i-o ridică frumos și intrebă pe mumă-sa: Mamă, āsta-i tata meu?

— Āsta, drăgul mamei.

Acum ostașul auđise bine vorbele lor și de abiă așteptă să se facă țiuă, să spună stăpānului seu.

A doua ții iar mulțamiră muierei de buna găzduire și-ș căutară de cale. Dar cum eșiră la largul, intrebă stăpānul pe slugă, adecă pe soldat: Da, mai auđit-ai ceva?

— Auđit, stăpāne, de bună sēmă am auđit, iată ce și iată cum.

Feciorul nu știe ce să facă de bucurie, dar nici nu se putea destul miră, cum vine ea de are degete, și când a luat-o și când a mers el la bătaie eră olăgă? Dar iar își gândi: Puterea lui Dău e mare! Apoi duse soldatului: De s'era iară tragem la ea. Așa și făcură: când se amestecă ziua cu noaptea, bătura în ferestrele ei și cerură să-i mai lase și în asta noapte să dormă la ea. Și ea-i lăsă chiar ca și în nopțile trecute, le dete de cină și le făcū patul de hodină. Dar feciorul de împărat dormise ziua o lăcă, ca să potă sta noaptea trez, fără se făcū că dorme și-ș lăsă un picior a-i spenđură peste pat. Muierea vedū și duse copilașilor ei: Mergeți dragii mamii și ridicați piciorul tatălui vostru, că așa reu se odihnește.

Și se duseră copiii, dar nu îl putură ridica, că eră greu. Atunci merse ănsaș mama lor și îl ridică și îl puse frumos în pat. Dar el, cum am dīs, nu dormia, numai se făcea că dorme, deci când simți că draga lui de muiere îi ridică piciorul, se ridică frumos din așcer-nut, o cuprinse în brațe, o sărută și-și sărută copilașii, și toți începură a plânge de bucurie, că Dău i-a mai invrednicit a fi la olaltă. Tótă noaptea nu dormiră, ci-și spuseră pătenile dela despărțire până acuma. Dimineta se luară la cale și merseră ață la curțile cele împără-tești. Acolo-i primiră cu bucurie și cu multă dragoste, ca pe copiii lor și incinseră o nuntă mai pogană decât cea dintău, că ce vrei: aveau cu ce, că doră de n'or avé împărații, șciu că n'or avé ămenii cei săraci cum sūntem noi! După ce se gătără ospetele, chemă împă-ratul pe ostașul cel ce dusesse cărțile înainte și-l întrebă, că mergend și venind dela locul bătaiei, unde a mas și cu cine ce a vorbit, îl luă adeca de scurt despre gâl-céva ce se făcuse cu acele cărți. Și el spuse, că iată în satul cutare la ămenii cutare. Și nora împăratului numai decât pricepū, că la măștilhăia ei a dormit ostașul, și că gâl-céva numai din inima ei cea rea este isvorită. Atunci împăratul adună senatul împărătesc să judece, că de ce-i vrednică o muiere ca aceea? Și ei judecară, că nu-i vred-nică decât de vie să o lege de cōdele a doue iepe si-repe și să le dai biciu, ca tótă ferferite să o facă. Dar nora împăratului duse: Ba faceți bine și o iertați, numai o aduceți pân' aci, să vedă cu ochii ei cei păcătoși că tōte reutățile câte mi le-a făcut ea mie, Dău cel mi-lostiv și puternic le-a întors spre bine, că mai mare pe-depsă va fi aceea decât tōte pedepsele.» Și așa făcură. Iar când vedū ea și vedū că mișeliile ei le-a zădărnicit Dău, o și lovī guta de rușine și de supărare, mai temēndu-se pōte că te miri ce pedepse o așteptă dela împăratul. Iar Păuna cu Păun — că așa chemă nora și pe feciorul împăratului, trăiră de aci incolo mulți — mulți ani fericiți, ba de n'or murit, și astăzi trăesc.

I. POP RETEGANUL.

M a c s i m e.

Legea e un fel de marfă: se vinde aceluia care dă prețul mai mare.

*

Matematicii judecă mult și vorbesc puțin; femeile judecă puțin și vorbesc mult.

*

Amorul femeii e ca zăpada: se topește la cea din-tău rază a sōrelui.

*

Spoiela e falșitatea vieții.

GR. MARUNTEANU.

Medicina poporală.

Credințe, datini, doftorii și descânțece poporale.

XXIX.

Gălbinarea (Gelbsucht.)

Se face celor ce pătimesc de acesta bōlă, scaldă cu sare și săpun. Se pune adecă la o căldare mare de apă o oca (1.333 klg.) sare, 0.5 klg. săpun de spelat cămeși, scaldându-se cel bolnav s'era și dimineta. Acesta se repețește în 10 zile, făcendu-se în fiecare scaldă prospeta.

Sunt printre vrăjitoarele noastre unele cari «cad» (în delir). Acestora le spun «miluitele» să trimită ămenii pe bolnavi la cutare izvor unde spelandu-se cu apă, se vindecă de ori ce bōle nevindicavere.

În hotarul comunei noastre sūnt 3 izvōre de felul acesta: «Fântăna lui Mărian» pe «Valea Cuptorului» și una aproape de «Mormēntul Dalii» în «Dos.» A mai fost una pe «Loznic» în timpurile vechi, la care se duse că veniau bolnavi «din lume din țeră», dar secându-se într'o secetă izvorul, s'a părăsit.

În hotarul Greovațului (Greoni) încă este un izvor cu léc, la care merg mulți bolnavi din giur.

La aceste izvōre se spală bolnavii, beau apă și-ș iau și acasă în circege, lăsând la izvor ceva zălog (o maramă, haină, un vas, bani etc.) ca plată sfintelor pen-tru lécul dăruit.

XXX.

Leșinarea s'eu guta.

Vrăjitoarele spun, că omului leșinat i s'a arătat spre spaimă un duh necurat, de aceea tăindu-i incingătōrea peste fōle cu o seceră s'eu cosor, îl ung pe frunte și pantece cu untură de muroni.

Se udă în față cu apă rece, i se dă oțet tare să tragă pe nas și se face în chilie fum din cōrne de capră, ca să fugă de putōrea aceea duhul necurat.

XXXI.

Otrăviții.

Acestora se recomandă a bé lapte dulce călduț, amestecat cu zăitin (unt-de-lemn.)

S'eu:

Să se străcōre în gura otrăviților must din escrementele cailor, ca să-l inghiță de care va v'ersă otrăvitul.

XXXII.

Turbarea.

Celor turbați, se crede că li se fac niște beșicuțe sub limbă, aceste beșicuțe de sub limbă se tae până curg bale.

Pentru precauțiune, poporul încă până ce copiii sūnt mici, le tae de sub limbă ca să nu turbeze.

XXXIII.

Mușcătura de șerpe.

Se spală bine cu zamă f'ertă din frunđe de alun, s'eu cu cucută ori māsālărită f'ertă, din care se amestecă zama cu olei și se spală rana mușcăturai.

Iată și descânțecul pentru acesta:

Se fac din 3 frunđe de alun 3 chiti (buchet), cu cari se trage peste mușcătura de șerpe, d'icēnd:

Concert de copii.

Riz,
 Pariz,
 Zatecă (mestecău, cu care se mestecă urzicile în olă),
 Batcă,
 Medușului,
 Șerpele pocni.
 Anșer,
 Panșer,
 Șerpe galben.
 Ce-ai umflat,
 Ce-ai gîmfat,
 Ce-ai veninat?
 Cu băț de alun,
 Care ți-i nașul teu al bun.
 Te-am ucis, te-am despicat,
 Capul ți l'am crepat,
 Cu frunța lui te-am descântat,
 Cu zama ei te-am spălat
 Și dela N. te-am stricat,
 Amin.

XXXIV.

Durerea de ochi.

Celor cu durere de ochi li se recomandă spălarea
 desă cu apă din izvoarele spuse de miluite (sfinte, ține.)

Séu:

Se ia lapte dela o femeie ce are prunc (la bărbati) și care are fată la femei în ochi.

Séu: Celor ce le curg ochii (uldușilor) le recomandă babele, faliore, subțire tăete, de carne de vită (din mușchiu) puse la ochi.

Séu:

Și cu mustul ce curge din vița de vie retezată primăvera e bine a se spăla la ochi mai de multe ori.

XXXV.

Durerea de urechi.

Acesta se lecușce, decă se tórtnă în urechile dureroșe oțet de vin călduț, séu se spăla des cu tei de romonițe, ori se picură în urechi must de ointură (o plantă ce creșce pe ziduri cu frunțe groșe și pururea verđi.)

XXXVI.

Năjitul din urechi (cleiul din urechi.)

Se crede, că cei ce nu aud, au în urechi «năjit»; de aceea se topeșce cêră curată pe un petec de pânză de lăor. Din acest petec se face pe o țevă de soc dudă, care dudă cu un capet se bagă în urechea cu năjit, iar celalalt capet cu o apringioră se aprinde. Pe această țevă, pe locul unde încă nu a ajuns para, se aședă năjitul ori puroiul ce iese singur din ureche, fără a produce nici cea mai mică durere.

XXXVII.

Sughitul.

Acesta trece, decă inghite cel ce sughită dintr'odată un sloi de ghiață, de mărimea unui ou de vrabie.

Pruncilor le trece, decă-i surprindem cu ceva și-i intimidăm d. e. Pavelel un om mi-a spus, că trecend ađi niște copii pe lângă casa lui, i-au spart un ochiu dela o ferestra. El mi-a spus, că și tu ai fost cu acei copii! Nu cumva chiar tu să fi fost pruncul cel ce a spart ferestra? Frica acesta de-o parte, precum și transpunerea tuturor idcilor de altă parte, îl face de perde su-

ghițul. Dar din punct de vedere pedagogic, e bine ca nici odată să nu mințim copiilor, ci să-i ăicem mai de parte: Dar eu am spus omului acelaia, că eu nu cred ca tu să fi spart ferestra, căci aceea nu fac decăt pruncii cei rei și eu știu că tu ești prunc bun etc.

XXXVIII.

Incunierea.

Este bine a ferbe patrinjei cu chimin și se bea din acel tei.

Séu: Cel ce pătmeșce adese de acesta bolă peste veră, dela Sân-Petru până la S. Ilie, să adune rădăcină de pir, să o ușce și când are trebuință, tăind-o bucățele, să o fêrbă în apă, bënd în continuu peste ăi până se slobode. În acest timp se opreșce a bé beuturi spiritușe.

XXXIX.

Căderea părului din cap.

Incetă, decă te speli pe cap cu oțet tare de vin și te speli adese ori cu apă sărată.

S. LIUBA și A. IANA.

Reynolds înțeleptul.

— Comedie în 2 acte, de Eugen Scribe și Monvel. —

(Urmare.)

Scena VI.*Reynolds*, intră cetind, *Schultz*.

Reynolds. (Cetind pe *Cicéron*.) «Solem e mundo tollere videntur qui amicitiam e vita tollunt.» A scôte amicitia din viață, e de o potrivă cu a răpi sôrele din lume. Ce frumôsă latinitate! Ce puritate! cât e de frumos! (*Schultz*, fără a-i ăice nimic, îi ie mâna dréptă, cu care el ține cartea; *Reynolds*, fără a-l privi, ie cartea cu mâna stângă, și continuă a ceti, pe timp ce *Schultz* îi pipăe pulsul.)

Schultz. (Cu umor și cu voce tare.) Reu, prea reu!*Reynolds*. (Inturnându-se cu indignare.) Reu! *Cicéron*? . . .*Schultz*. O nu, pulsul dtale.*Reynolds*. A! dta ești, doctore?*Schultz*. Da, eu și frigurile.*Reynolds*. Mi le aduci dta?

Schultz. Nu mai e de nevoie a ți le aduce, căci ele nu te părăsesc nici un moment; — și decă cređi că astfel poți intră în convalescență . . . vei muri, — și asta îmi va căusa o mare părere de reu.

Reynolds. Dtale?

Schultz. Da, lumea va crede că te-am omorît eu, pe când din contră, studiul și nesupunerea dtale de a urmă cu recetele mele te va doborî. Dar astăđi, de vei voi séu nu, va trebui să me ascuți cu ori ce preț; mai întei trebuie aer, mișcare, distracție . . . Vei părăsi aceste case . . . Le-am și pus tablita de inchiriat.

Reynolds. Doctore!

Schultz. Și apoi, decă binevoești, trebuie să vorbim serios odată pentru totdeauna. Căci eu sînt un vechiu amic al teu și a tuturor rubedeniilor tale; i-am vedut pe toți născend, am crescut, ingrigit și inmormentat pe toți; căci din intréga familie, dta ai ramas singur în present.

Reynolds. Așă c.

Schultz. Și tocmai în această privință trebuie să ne înțelegem: Când dta erai fiul cel mai mic al unei nobile și ilustre familii, când onorurile, averea, dragostea părintească erau exclusiv rezervate fraților celor mai mari, și când nu ți se oferia pentru ori ce viitor decât un loc obscur în fundul unei mănăstiri, pricep că, lovit de o nedreptă preferență, ți-ai părăsit patria și rubedeniile, pentru a te deda studiului, pentru a te refugia aici, în al patrulea etaj, și spre a nu datorî nimic, decât dtale ȋnsus și lucrului teu; ai făcut bine, ai lucrat nobil; te-am aprobat și apĕrat întotdeauna. Dar acum, când mörtea celui din urmă frate îți lasă un frumos titlu și o imensă moștenire, norocul cel nou îți impune datorîi noue, și contele de Frankenstein, nu pöte să mai trăească după cum trăia profesorul Reynolds.

Reynolds. După cele ce-mi ȋci, doctore, pentru a-ți face plăcerea, trebuie să renunț la gusturile mele, la obicinuințele mele, la fericirea mea?

Schultz. Nu să renunți; dar să ți le aranjezi altmintrelea... Nu cred că ai vrea să treci drept un sgărcit.

Reynolds. Nu, se 'nțelege... Voi cumpĕră cărți, frumoșe edițiuni, manuscrite... Voi fondă premii în universități, catedre pentru savanți, pensii pentru profesorii bătrâni; și voi ȋce fiecărui din ei, întindĕndu-i mĕna: Fără a avĕ nimic, — ca si voi, — scumpi confrăți, călătoriam ușor și vesel ca un peregryn; când, deodată iată-mc-s un trist milionar; o povară grea îmi apĕsă umerii, și-mi lungeșce călea. O, voi, pe cari nimic nu ve opreșce în drumul vöstru, veniți de me ajutați! căci, singur, sub töte greutățile acestei vieți, voi fi doborît fără indoielă; împreună inse, — cu puteri unite, vom putĕ ușor să ajungem la ținta nöstră!

Schultz. O! minunat! prea bine! lucrul incepe!

Reynolds. Și fiind că e vorba despre asta, — ai trimis, te rog, la Daniel Stop?...

Schultz. Cele douedeci mii de florini?

Reynolds. Da, acest sĕrman bătrĕn, e primul meu profesor de latineșce, cel ce m'a învățat să declin aqua, aquae; de sigur că a fost förte mirat...

Schultz. Dar el e mort, și a lăsat în urmă-i un fiu fără nici o avere.

Reynolds. Lui trebuiau trimiși banii...

Schultz. Tocmai așa am făcut și eu.

Reynolds. Bine. (*Merge la mĕsa și ie câteva hĕrtii pe care-ș aruncă ochii.*)

Schultz. Da, acesta e bine pentru inima dtale, pentru satisfacția ta personală. Dar pentru sănătatea cea sdruncinată, asta nu ajunge; aceste studii nesfĕrșite, această vieță sedentară, călugăreșcă, ce te încapăținezi a o duce; această intemnițare voluntară la care te osăndeșci, nu convine nici de cum sufletului teu ardetor din natură. Trebuie să simți ȋnsuț, că-ți scurtezi ȋilele.

Reynolds. (*Ocupat cu hĕrtiile sale.*) Nu ȋci nu; dar ce e de făcut?

Schultz. Tocmai contrarul a tot ceea ce faci. Caută amuzamentele, distracțiunile ce convin noiei dtale pozițiuni în lume. Cumpĕră un frumos hotel, primeșce în ei societate alĕsă, mergi la vĕnat, dă-te plăcerilor mĕncărei, dă baluri...

Reynolds. Eu, baluri?!

Schultz. Și de ce nu? Știu că altă dată jucai.

Reynolds. (*Indignat.*) Să joc, să joc!... Sper, dle, că n'ai voit să me insultî?

Schultz. Pe legea mea, nici n'am gândit; dar mi se pare că rețeta mea nu e așa de greu de urmat, și că multă lume ușor s'ar deprinde cu ea.

Reynolds. (*Apropiindu-se de Schultz.*) Da, multă lume; dar nu eu, căci totul ce-mi propuni dta, doctore, nimicuri, timp pierdut... (*Mișcare a lui Schultz.*) Da, timp pierdut, îți ȋci, și trebuie să fim cam sgărciți cu timpul; trebuie să-l economisim; vieța e prea scurtă; și găndeșce-te deci că, prin tot acest timp de amuzamente, marele meu uvraj nu va înaintă... n'am scris încă decât douē volume.

Schultz. (*Rece.*) Și câte-ți mai rămĕn de scris?

Reynolds. Patru, mari în octavo.

Schultz. Și ce timp cređi că-ți va trebui ca să le gătești?...

Reynolds. Cel puțin opt ani; doi ani de volum.

Schultz. Atunci, nu te mai ingrigi, nu se vor sfĕrși nici odată.

Reynolds. (*Cu frică.*) Nu se vor sfĕrși nici odată?

Schultz. Uvrajul va rămĕnĕ la al treilea volum.

Reynolds. Cum! ce ȋci?

Schultz. Continuănd astfel, nu mai ai nici doi ani de trăit.

Reynolds. Dar ce vor ȋce subscriitorii mei?

Schultz. Ai să-ți calci parola.

Reynolds. Dar reputația mea de om onest! și gloria mea de profesor, și töte speranțele mele distruse! Doctore, doctore! voi să-mi termin marele meu uvraj... dă-mi mijlöcele; și ori și ce ar trebui să me coste...

Schultz. Imi promiți de a urmă rețeta mea?

Reynolds. O jur!

Schultz. Ori care ar fi?

Reynolds. Ori care ar fi!

Schultz. E bine, ȋ-o mărturisesc, pe Galien și pe Ipocrat, nu e pentru dta, în acest moment, decât un singur mijloc de salvare... unul singur... acela de a te însură.

Reynolds. (*Cu frică.*) Să me însor!... doctore, nu-mi vorbești serios!

Schultz. Prea serios.

Reynolds. Să me însor!... Așa dar starea mea este cu totul desperată?...

Schultz. Da; crede pe amicul teu, care ȋ-e ca un al doilea parinte. Pentru a scutură această preocupare a crerului, acest marasm care te distruge, trebuie alte ingrigiri, cari, în fiecare ȋi, să vie să te distragă; trebuie o agitare continuă, un soi de sguidire în fie-ce moment... într'un cavĕnt, îți trebuie, fără de voie chiar, sbucium și fericire... și pentru a se indeplinĕ această trebuință, e de necesitate o femeie.

Reynolds. (*Visător.*) O femeie!

Schultz. Da, contra relelor de cari suferi, această rețetă e suverană; o femeie... și apoi niște plozi...

Reynolds. Ce!... copii?...

Schultz. O duzină. Tötă lumea ne acasă, pe noi ömenii de știință, că voim să despoporăm lumea; rețeta mea de astă dată va probă tocmai contrarul.

Reynolds. O femeie!

Schultz. Da, căci fără asta, te asigur, vei deveni nebun, și mörtea dtale într'un ospiciu va discredită pentru totdeauna literatura și studiile.

Reynolds. Ce spui?

Schultz. Mamele de familie vor împiedică pe copiii lor de a învăță să citĕscă.

Reynolds. Este cu putință!... ar fi prea supĕrător, ce-i dreptul, ca știința să primĕscă o asemenea lovitură, pentru un bărbat mai mult scĕu mai puțin. Dar, totuș, veđi că... de mult timp, în contra căsătoriei... am vorbit...

(Va urmă.)

SALON.

Inchis din pricină de mörte.

De dna Colomb.

Treceam de diminéța prin bălciul plin de prăvălii și de comedii. Îl vedusem séra luminat cu tóte lămpile, lampiónele și candelile teatrelor de caraghioși, ale prăvăliilor cu jucării, și cu turtă dulce; ascultasem discursurile șarlatanilor și celor cari arătau minuni, concertul de tobe mari, de clarinete și de trâmbițe și me uitasem la costumele cu atâtea culori ale celor cari cântau.

«Dar diminéța ce deosebire!

Prăvăliile se deschid incet, călușeilor abia li se ghicesc formele subt pânza ce-i acopere, muzica tace și un miros de supă cu usturoi și de friptură te ia de nas.

O baracă stă închisă și tăcută.

Locuitorii ei inse nu plecaseră; jucaseră séra și băgasem chiar de sémă risul ce scotea lumea când le spunea câte ceva paiata, un băiat inalt.

Me întrebam ce se vor fi făcut și el și femeia cea grosă — stăpâna negreșit — care sta lângă el, când pânza se dădu la o parte și o vedui pe dēnsa eșind cu o hârtie în mână pe care gră scris ceva cu literē negre mari.

Se întorse spre paiata care venia după ea, și dându-i hârtia îi dișe:

«Na, atērnă asta, veđi d'o pune bine să o potă citi lumea. Și sfēșește odată cu bocelile, lacrimile nu stau bine cui are meșteșugul nostru. Du-te de veđi de forme și fă să putem jucă mâne.»

Pe urmă intră înăuntru. Bietului paiată îi erau ochii plini de lacrimi. Me apropiai și citii pe hârtia pe care o atērnă tremurând, aceste cuvinte fōrte reu scrise cu literē mari:

«Inchis din pricină de mörte.»

Remăsei pe gânduri. Va să dică mor și ei, plâng și ei, imi dișeam eu, și ómenii al căror meșteșug e să facă pe lume să ridă? Me uitai la paiată, la fața lui prostescă, inobilată de durere, mi se părū mișcătore. Plângea mereu. In sfēșit aducēndu-și aminte de ce-i dișese stăpâna, făcū câțiva pași, pe urmă se oprī ca un om care nu șcie incotro s'o apuce, și se uită impregiur.

Nu mai erā nimeni afară de mine; își scōse pālăria și se apropie cu sfielă.

— Dle, imi dișe, ești bun să-mi spui unde e primăria, și biserica și cimitirul...

La acest cuvēt incepū iar să plângă.

— Aide cu mine, îi dișei.

Me interesă mult bietul om.

— Mulțumesc, domnule, respunse el, și pornirăm.

— Ți-a murit cineva? îl întrebai... Cum? a căđut cumva? Asēră v'am vedū că ați jucat.

— Trebuie să jucăm ca să ne câștigăm pânea; stăpâna nu îngăduie de loc. Ea a jucat până la unspredece și pe urmă s'a dus la fată. Biēta mielușică! Îi duceam să bea de câte ori puteam.

Ea imi dișea cu glasul ei micuț:

Îți mulțumesc, Andrei.

Erā bolnavă reu, îți-erā mai mare mila s'o fi vedū. După mieđul nopții n'a mai vorbit, nu mai putea, dar se uită.

Pe urmă când s'a făcut ăiuă, s'a făcut albă... albă și pe urmă am vedū că murise. Biēta copilă!

— Și femeia aceea grasă, care a adus hârtia e mama ei?

— Da. Nu e femeie rea, dar nici nu se induioșeză lesne, și șcii... are și alți copii de hrănit, n'are vreme să plângă. Vre să dea o reprezentație mâne, și trebuie să ingrópe fata mai de vreme ca să fim liberi pe urmă. Ea e bărbată, domnule, să veđi ce bine are să jōce! dar eu nu o să pot jucă de loc. Eu, de cum s'a bolnăvit fetița, am inceput să spui prostii, nu șciam ce să mai spui. Acum o să fie și mai reu... O iubiam prea mult! Erā mititicuță de tot când am intrat la părinții sei; eu o ingrigiam, eu o invētam meșteșugul nostru, o țineam să nu cađă... și veđi dta, n'am putut-o impedecă să rēcēscă intr'o ăi când a jucat. De atunci incōce a tot slăbit și tușiă mititica de-ți rupea inima.

Ajunserăm la primărie, intrai cu el. Avea trebuință de mine, bietul Andrei: nu șciea ce trebuie să facă, și i-am slugit de martor. Gând l'a întrebat de cumpēră pământul, el s'a mirat tare. A trebuit să-i spui, că decă vre să remăe mormēntul neatins in cimitir, trebuie să cumpere locul.

— Dar ceialalți? me întrebă el.

— Ceialalți... peste cinci ani îi desgrópă.

Făcū o exclamație de desnădejd.

— Și cât trebuie să plătesc, dișe el, ca să nu se atingă nimeni de mormēnt?

— Pentru cinci ani o sută de lei; pentru vecie e mai scump.

— O sută de lei!

Bietul om erā topit. In sfēșit uitându-se la amplotiat care-i așteptă respunsul, dișe:

— Nu pot să-l cumpēr acum... nu pot... dar peste cinci ani, de voi avē o sută de lei, nu se va mai atingē nimeni de fetița, nu e așa?

— Fără indoielă că nu; ai drept să cumperi locul.

Pe urmă ne duserăm la biserica.

Măhnirea bietului paiată, că nu putea să-i facă o inmormēntare mai scumpă, me mișcă intr'atât, incāt îi furișai în mână câțiva lei cu care să potă plăti și din care să-i ia și vre-o corónă de flori.

— Ah dle, imi dișe el când eșiam, de vei avē vreo-dată trebuință ca un om să se omóre pentru dta, nu vei avē decāt să-mi spui.

A doua ăi când se întorse după ce aruncase un pumn de țērină pe coșciugul mic ce se coborise in grópă, me zări indērētul lui. De astă dată nu-mi dișe nimic, dar me luă de mână și mi-o strînse să mi-o rupă.

Peste un cias veni la mine acasă.

— M'am luat după dta, dle, imi dișe el, ca să aflu unde șeđi. Vream să-ți mulțumesc și pe urmă să te rog... decă ai mai vrē să-mi faci un bine... nu mai vrēu să fiu paiată, nu mai vrēu să plec din orașul acesta; găsește-mi dta un loc de servitor...

— De servitor, dragul meu! dar ce șcii face?

— Nimic, dle, așa e; dar am putere și voi invēțā ce mi se va arată; m'am invēțat cu supunerea la stăpâna la care am fost paiată... ei! ea erā tare aspră; de mult aș fi plecat eu, de n'ar fi fost fetița... am să fiu băiat cinstit dle, bēutura nu-mi place, nu m'am imbētat nici odată, voi face ori ce mi se va porunci. Pōte voi stringe și eu o sută de lei in cinci ani, ca să cumpēr locul să nu o desgrōpe.

Bietul Andrei! Îmi trecū un gând prin minte și fără să mai cugēt că nu șciam nici ce-a făcut, nici de unde vine, îl întrebai:

— Vrei să intri la mine?

El căzu pe un scaun și remase mut de bucurie; pe urmă când putu vorbi, dișe:

— Ce fericire! cu dta voi mai pute vorbi din când în când de fetiță!

Au trecut douăzeci de ani de atunci; Andrei e tot la mine, și nici când, nici chiar în vremea de odinioară, când toate slugile erau credincioase și devotate, nu s'a pomenit servitor mai bun. Când i-am dat înteu lăfa pe ce-mi slugise, a cumpărat o cruce de lemn negru; de atunci totă lăfa și-a cheltuit-o cu cimitiru și acum pe grópa în care dorme copilul comedianților se ridică un monument de piatră, cu grădiniță impregiur. Andrei vede de grădiniță, s'a făcut grădinar în amintirea prietenei sale mici, dragălașe, din dragostea ce avea pentru ea, și nu este flóre nouă pe care să nu o cumpere și să nu o ducă s'o puie pe mormântul ei.

DUMITRU STANESCU.

Concert de copii.

— La ilustrațiunea din nr. acesta. —

Copiii au o deosebită predilecțiune pentru musică; de aceea prevălile de jocuri copilărești sânt pline de felurite instrumente musicale. Acesta aplicațiune extraordinară pentru musică a ir' emnat pe mulți profesori și pe multe crescătóre să ce ipună câte un mic orchestru de copii. Ilustrațiunea din nr. acesta representă un astfel de orchestru de copii, cari esecutăză o piesă, scrisă pentru ei, pe tot felul de instrumente. Părinții a câțiva copii privesc cu o desfătare intimă acesta producțiune; pe când guvernanta dela pian, care singură șcie câtă trudă a costat-o acest concert, dirigéază dela pian cu mulțumire pe micii musicanți.

M o d a.

Trebuie să constatăm că există o tendință generală ca să ne întórcem la rochiile cu *duble jupe*, care odinioară au făcut atâta vâlvă, și care incetul cu incetul o să prindă iarăș rădăcină în modă. Volanele séu baștele lungi care se pórtă acum suprapuse una peste alta, sânt deja un început ca să se ajungă la duple-jupe. Ș-apoi acum și politica care se amestecă și unde nu-i fierbe óla, a inspirat născocirea bluzei numită *mujick*, ceva original din cale afară, dar care de sigur că o să fie marele succes al stagiunei viitoare. În Paris, multe costume de postav, purtate de elegantele cele mai renumite, au apărut deja, combinându-se astfel bluza *mujick*, pe doué jupe rotunde puse una peste alta, și fiecare tivite de o bandă îngustă de blană.

Iată doué toalete de o mare actualitate. Una este o rochie de dantelă neagră, brodată cu *jeuri*, și aranjată pe mătase roșie închisă, având pe foile de dinapoi, lăsate puțin cu códă și bine cutate, un volan numai de dantelă, pe când foile de dinainte, intinse și rotunde, sânt cu totul acoperite de dantelă.

Corsajul este de mătase imbrăcat cu dantelă, și acoperit de giur impregiur cu un mare volan tot de dantelă; la piept este deschis *en coeur* și are adoptată în sus o *șmizetă* de *Crépe de Chine* galben, drapată, și cu gulerul nalt, completat prin o rușă de pene negre.

A doua toaletă este o rochie de lână pěrósă, civită, cu foile dinapoi simple, iar în față, cădând cu dubla

jupă, în colțuri tivite cu pasmanterie îngustă, și prinsă prin nasturi tot de pasmanterie, de a douá *jupă* de postav cenușiu cu galóne civite. Corsajul are basa tăiată în colțuri, iarăș cu pasmanterii pe margini — și la mânici un *revers* de postav cenușiu galonat ca dubla jupă din față. Pălăria este de catifea neagră cu funte roșii formând egrete; și în fine gulerul de blană care acopere pieptii rochiei ce am descris, până la talie, este ceva nou de tot, la spate este rotund, apoi deosebit se urcă până la urechi, un guler «*Medicis*», imblănit pe dinăuntru și pe din afară.

Capetele acestui guler séu pelerină de blană, pot fi și mai lungi, decât până în josul rochiei, după gustul, în fine, și darea de mână a persoanei care-l pórtă.

U—1.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciri literare. Dl G. I. Ionnescu-Gion a publicat la București un volum intitulat «*Din istoria fanarioților*» studii și cercetări istorice. — Dl Scarlat D. Ciornei *D'Apollodor* va publică în curând la București un volum de novele, sub titlu: «*Frémăt de tómnă.*»

Un studiu literar interesant. Dl V. Mangra, profesor în Arad, bine cunoscut și pe terenul literar, lucréază la un studiu literar intitulat: «*Rolul diiaților din Moldova în cultura românilor din Bihor în secolul XVII.*» Subiect nou și necunoscut în istoria literaturii noastre până acuma, care credem că va atrage interesarea cercurilor literare române. Studiul acesta, merit pentru o conferență publică, se va publică înteu în foia noastră.

Drame de N. A. Bogdan. Au apărut la Iași și se află de vânzare la tipografia națională, strada Alexandri 11, următoarele broșuri, de N. A. Bogdan: «*Berbecii la Păscut*», comedie în versuri în un act, 1 leu; «*Traian și Dochia*», legendă lirică, în versuri, în un act, 1 leu; «*Jean-Marie*», dramă într'un act de André Theuriet, (traducție în versuri) 1 leu. Sub presă: «*Ciceron*», dramă în cinci acte. «*Abraam*», legendă dramatică în versuri în trei părți. Toate aceste s'au publicat înteu în foia noastră.

Uricarul. În cursul lunii februarie va apăre al XVIII-a volum din *Uricarul* dlui Th. Codrescu, cuprinđend 68 bucăți de documente slavone dintre anii 1428—1634, traduse și adnotate de dl Gh. Ghibănescu profesor. Pe lângă această materie la urmă va cuprinde lista boerilor Moldovii după funcțiuni întocmită după documente oficiale ale timpului dela 1400—1634, adică până la Vasile Lupul.

«*Mióra*» în limba englesă. Englezii încă mai de mult au început să traducă în limba lor produsele poeziei noastre populare. De curând diarul ilustrat «*The Illustrated London News*» a publicat un fragment din renumita noastră baladă «*Mióra*» Traducerea e făcută de dl G. Garnett și a reușit foarte bine.

Reviste, foi și diare. *Transilvania*, organul Asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român, apare dela anul nou sub redacțiunea dlui Zaharia Boiu, căruia comitetul i-a dat redacțiunea până la viitorea adunare generală. — *Tinerimea Română* se numește o revistă litografată, care a apărut la Cernăuți ca organ al tinerimei române universitare din Bucovina sub redacția dlui Stef. Bodnarescu; va eși de doué ori pe lună. — *Strigătul*, foie săptămânală, a apărut la Iași, ca organ apărător al românismului în contra exploatării jidovești, sub direcția dlui I. Manolescu-Mladin.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Sciri teatrale și musicale. *Di Gr. Manolescu* e mai bine și în curând va pute să se ivescă iarăș pe scenă, unde publicul Teatrului Național din București i-a dus atât de mult dorul. — *Dșora Lucreția Stefanescu*, tinera cântăreță română, cântă cu mare succes în operele Ernani și Trovatore în Italia.

Serată de cântări și declamațiuni în Hodac. Clasa inteligentă română din Hodac-Ibănești va arangia la 11 febr. n. o reprezentațiune de cântări și declamațiuni, în școlă gr. or. din Hodac. Venitul a fost destinat pentru înființarea unei casine comune. După produțiune urmă dans. Iată programa: 1, «Cuvânt de deschidere.» 2, «Coróna cufundată», cor de bărbați, de H. Bönicke. 3, «Glasul unui român», poezie de A. Mureșan. 4, «Domnul Tudor», poezie de I. Niculescu (solo de bass.) 5, «Mărirea strămoșilor», poezie de G. Sion. 6, «Domnul din veci», colindă-terzet. 7, «Plugul săracului», poezie de Z. Boiu. 8, «Seranadă», cor de bărbați, de Marschner.

Concert și bal în Secarêmb. Corul minarilor din Secarêmb va da la 6 februarie n. concert în folosul fondului și al bibliotecii corului. Balul va fi precedat de un concert cu următorul program: 1, Cuvânt de deschidere. 2, «Uite mamă colo 'n sat», executată de cor. 3, «Cucuruz cu frunza în sus», executată de cor. 4, Declamare. 5, «Buchetul» și «Șcii tu mândro ce ți-am spus», solo. 6, a) «Coróna cufundată.» b) «Sunt soldat», executate de cor. 7, Declamare. 8, «Pe tine te laudăm», executată de cor.

Serată literară 'n Iași. Duminica trecută s'a ținut la Iași în salonul cel mare al otelului Traian o serată literară foarte interesantă. S'au recitat bucăți din mai mulți poeți români și străini. În duminica viitoare se va ține iarăș o astfel de serată, cu care ocaziune se va reprezenta și un fragment din «Tartuffe» al lui Molière și din «Fântâna Blandusiei» de V. Alecsandri.

Succesul lăutarilor români. Citim în «Leipzigiger Tageblatt»: Lăutarii români sub conducerea lui Ion Negreșu care cântă la Lipsca în fiecare sêră în «Kristall Palast», merită să deștepte interesul în cercurile musicale. Ca o poveste din muntele Peșelui a reginei-poete (Carmen Sylva) întocmai așa te pune într'o pozițiune a sufletului cântul acestor artiști români cu cântecile lor naționale, ba jalnice ba inveseleitore. Diarul german mai pomeneșce că lăutarii români au introdus și trompeta în orchestra lor. Din Lipsca se duc în Suedia.

Esposiția musicală din Viena. Comitetul direcțiunii din Viena a luat mai multe deciziuni importante. În primul loc, vom cită formarea unei mari orchestre simfonice, care va da câteva concerte simfonice. Șeful de orchestră designat e d. I. Graedener. Se va ține un concurs la care vor luă parte toți instrumentalistii înscrși până la 31 ianuarie curent. Musicanții de armonie care se vor prezenta la concurs vor trebui să se servescă exclusiv de instrumente acordate la diapasonul normal (la—870). În urma unei propozițiuni a comitetului musical, toți compositorii vestiți au fost invitați de a înaintă comitetului câte o piesă musicală inedită, încă, cari nu vor fi executate într'o sală amume. Baritonul Reichman a promis concursul seu.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Sciri bisericesci și școlare. *Maj.* Sa monarcul a dăruit din casetta sa privată comunității bisericesci gr.

c. din Crasna 100 fl. — *Di Ioan Sêrb*, administrator al protopopiatului Periceiu, diecesa Gherla, a fost numit paroc și protopop în Șomcuta-mare.

Reuniunea învățătorilor sătmăreni aparținători diecesei oradane. Comitetul central al reuniunii a adresat un apel către protopopii, preoții și toți amicii culturii românești din comitatul Sătmar, spre a sprigini această reuniune. Totodată le face cunoscut, că cercurile filiale s'au constituit după cercurile protopopești, ca preșidenți ordinari constituindu-se protopopii, având cercurile filiale a-și alege pe ceilalți oficiali. Cu o cale se convocă adunarea generală a reuniunii în comuna Sănnicléuș la 11 februarie n., sub presiul dlui Gavril Lazăr de Purcareț, notar dl George Mureșian.

C E E N O U ?

Hymen. *Di Valeriu Febelian*, de origine din Marghita-mare, actualminte administrator la fântânile de păcură din Doftanița în România, s'a căsătorit cu dșora Elena Cariagdi, fiica dlui Ioan Cariagdi, directorul salinei Doftana. — *Di G. Neagovici Negoescu*, din Intorsura Buzeului, s'a logodit cu dșora Aurelia Coltofean în Brețcu, Ardeal. — *Di Petru Suciu*, contabil de secție la căile ferate române, s'a logodit cu dșora Eugenia D. Mincu la București.

Sciri personale. *Regina României* se va întorce în țeră la 15/27 martie și se va oprî la Sinaia. — *Di dr. V. Babeș*, directorul institutului bacteriologic din București, a fost decorat de către Maj. Sa monarcul nostru cu ordinul coronei de fer cl. III.

Incidentul profesoral Râmnicéanu-Babeș despre care luarăm notiță în nr. trecut, a fost supus unei anchete compuse din dnii B. P. Hașdêu, Disescu și C. Boerescu. Concluziunile anchetei sânt, precum se aude, deforabile decanului facultăței de medicină. Alt izvor ne spune apriat, că comisiunea de anchetă numită de ministerul instrucțiunei ar fi aflat vinovat pe dl Râmnicéanu. Se crede că ministrul îi va da un simplu avertisment. Alții din corpul profesoral cer ca dl Râmnicéanu să fie dat judecăței înainte consiliului profesoral din Iași.

Reuniunea femeilor române gr. c. din Blaș va ține adunarea sa generală în 21 februarie n. la orele 10¹/₂ în localul școlii de fetite, sub presiul dnei Rosa Muntean, secretar dl dr. Vasiliu Hossu.

Intrunire agricolă în Poiana. Comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibîiu va ține joi la 11 februarie n. o intrunire agricolă în comuna Poiana de lângă Sibîiu, în care se va vorbi despre prășirea vitelor și despre cultivarea locurilor muntoșe sterile.

Noue blanchete pentru telegrame se vor pune dîile acestea în circulațiune pentru teritorul țerei noastre. Cu ajutorul acestora se pot predă telegrame și la oficii poștale, unde nu se află stațiuni telegrafice. Blanchetele acestea se spedéză apoi prin poștă până la cea mai deapropo stațiune telegrafică. Formatul lor este ca și al cartelor poștale închise. Costă una 31 cr., fiind cuprinsă aici și tacsă unei telegrame de 10 cuvinte.

Donedeci de morți și doue sute de răniți. Iată signatura alegerilor trecute. Iritațiunea a fost mare aproape pretotindene, dar cea mai mare vêrsare de sânge s'a făcut la Huedin. Resultatul este, că guvernul a perdut 3 cercuri, iar majoritatea-i absolută e 76. Dintre români s'a mai ales unul, în Maramures dl Iuliu Vinț, cu program

gubernamental. Aşa dară sînt 7 deputaţi guvernamentali români, 1 aponyist şi 1 fără partid. Dieta se va deschide la 18 februarie.

Parlament de femei. Pare că în acest moment se pôte avé la Viena ôre-care idee de ce ar fi un parlament femeesc. Acum de curénd s'a vorbit în presă despre esposiţiunea internaţională de teatru şi musică ce se organiséază, în Austria, sub patronagiul principesei de Metternich. De altmîntrelea, đisa principesă, o femeie de idei, a avut şi pe aceea de a constitui un comitet de propagandă exclusiv compus din cea mai frumoasă jumătate a némului omenesc. Propagandistele sînt în număr de 290, recunoscute în tôte clasele societăţii: patriciene, artiste, actriţe, consiliere, actóre, actoriţe séu negustorese. Acéstă mică adunare constituantă se intruneşce în fiecare cincispredece zile. Ací se discută fórte serios: ací se află şi o tribună unde fiecare din femeile oratóre vine la rëndul ei să-şi espună proiectele şi să-şi desvolte ideile. Până acum, totul s'a petrecut în mod admirabil. N'au fost nici dispute, nici rivalităţi, nici coterii, nici constituire de grupuri, coaliţiuni de partide, nici revolte de minorităţi. Dómna presedintă n'a avut măcar o singură dată nevoie de a suspendá séu ridicá şedinţa din cauză de tumult. Décă lucrurile vor continua tot astfel, vom avé în curénd micul sfat al dómnei de Metternich, care ar puté deveni modelul parlamentar.

Institute de credit. *Arieşana* din Turda va ţine adunarea sa generală la 20 februarie n. Din bilanţul publicat scótem următoarele date: Capital social 50,000 fl., profit curat 8656 fl. 92 cr. — *Speranţa* din Borgo-Prund se va intruni în adunare generală la 28 februarie; directorul acestei reuniuni de împrumut e dl dr. N. Hanganuţ. — *La Oraviţa* cossorţiul de ajutorare şi consum va avé adunare generală în 7 februarie; din bilanţ aflăm următoarele: capital social 24,210 fl., profit curat 1684 fl. 75 cr. — *Chişodana*, reuniune de păstrare şi anticipare în Chişoda, Banat, va ţine prima sa adunare generală la 21 februarie n. Capitalul de fondare e 1204 fl. 40 cr., profitul curat 61 fl. 78 cr. — *Bistriţana* din Bistriţa, al cărei director esecutiv e dl Gavril Manu, va ţine adunarea sa generală ordinară la 16 februarie în Bistriţa. — *Făgeţana*, societate pe acţiuni în Făget, s'a intrunit în adunare generală estraordinară la 5 februarie, pentru modificarea statutelor.

Poporaţiunea Bucovinei. Resultatul numărătoarei ultime constată în feluritele districte ale Bucovinei următoarele cifre: Oraşul Cernăuţi 52,453, districtul Cernăuţi-ior 92,065, Căpulungului 46,385, Cozmanului 90,662, Rădăuţilor 93,233, Siretiului 54,564, Storojineţului 71,739, Sucevei 83,583, Vijnitei 65,599. Bucovina are aşadar, după statistica oficială, 650,583 locuitori, în numărul acesta inse nu sînt socotiţi şi soldaţii.

Necrológe. *Otilia Cruciţa Vancea*, fíca dlui George Vancea, a reposat în Blaş la 29 ianuarie, în etate de 13 ani. — *Cornelia Maria Albini*, fíca dnei Emilia Albini n. Neagoe, a murit la Cut, în etate de 13 ani. — *Simcon Pop*, ôre-când paroc în Recea, a reposat în etate de 77 ani. — *Ecatarina Pop*, véduvită întéiu Dimitrie Mureşian, iar în urmă Ioan Pop, cancelist c. r. în pensiune, a murit la Năséud, la 30 ianuarie, în etate de 67 ani.

CARNEVAL.

Cronica balurilor române. La 6 februarie n. balul românesc în Arad; la 7 februarie n. balul so-

cietăţii de binefacere din Rêşnov; la 7 februarie n. balul din Ighiu; la 11 februarie n. balul filantropic în Blaş; la 1/13 februarie balul casinei române în Beinş; la 1/13 februarie balul reuniunii femeilor române din Zerneşti; la 1/13 februarie balul reuniunii femeilor véduve gr. or. în Braşov; la 8/20 februarie balul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedóra, la Deva; la 10/22 februarie balul românesc din Oradea-mare; la 13/25 februarie balul din Fabricul-Timişorii.

Bal românesc în Oradea-mare. Tinerimea română din Oradea-mare va arangiá la 10/22 februarie petrecere cu dans în sala cea mare a otelului «Arborele verde.» Venitul curat e destinat pentru ajutorarea studenţilor români de ací; ofertele sînt a se trimite dlui cassar Teodor Popescu (Köfaragó-utcza nr. 858.)

Casina română din Beinş va arangiá şi 'n carnevalul acesta un bal în folosul bibliotecii sale. Balul acesta, la care în toţi anii se intrunesc familiile române din părţile acelea, se va ţine la 1/13 februarie în sala ospétăriei opidane. Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se primesc cu mulţumită şi se cvitéză în publicitate.

Balul filantropic din Blaş. Români din Blaş vor arangiá la 11 februarie n. în sala otelului «Univers» bal filantropic, în folosul fondului pentru ajutorarea studenţilor săraci în cas de bôlá. Comitetul arangiator e compus din următorii domni: preşedinte Aron Deacu, cassar Nicolae Popescu, controlor Emil Viciu, membri Octavian Bonfiniu, dr. Ambrosiu Cheţian, Aurel Pop Bota, Nicolau Pop.

Reuniunea femeilor române din Zerneşti şi giur va arangiá sâmbătă la 1/13 februarie bal în sala edificiului şcolar de acolo. În fruntea comitetului se află dna Maria N. Găroiu n. Meţianu presidenta reuniunii. Petrecerea, la care vor luá parte toţi românii din partea locului, promite a fi fórte interesantă.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedóra, care lucréază cu atâta efect spre a respândí gustul pentru industria de casă a ţeranului român, va arangiá la 20 februarie n. bal la Deva în sala redutei. Vinitul curat e destinat în folosul fondului reuniunii.

Balul »Junimei« în Cernăuţi, care s'a amânat din cauza doliului în familia domnitóre, se va ţine negreşit la 8 februarie. Comitetul arangiator a avisat despre acest termin publicul care doréşce să ia parte.

În Fabricul-Timişorii se va arangiá la 13/25 februarie bal în «Bererie», în folosul şcolélor române gr. or. din acea comunitate bisericéscă. S'au făcut pregătiri mari şi se speréază un rezultat frumos.

Bal la Ighiu. În edificiul şcoléi gr. c. române din Ighiu se va da la 7 februarie bal, în folosul fondului şcolar gr. c. de acolo. Dómnele sînt rugate a se îngriđ de victuale.

La Rêşnov lângă Braşov societatea de binefacere a românilor de acolo va arangiá balul seu duminécă la 7 februarie n. în sala Otelului mare.

OGLINDA LUMEI.

Bismarck despre musică şi teatru. O deputaţie a societăţii academice dramatice din Lipsca a dus lui Bismarck vestea că a fost numit membru de onóre al acestei societăţi. Fostul cancelar a primit cu bucurie vestea şi a đis că pe nedrept a fost acusat că n'are gust pentru musică şi teatru; a fost inse prea mult absorbit de politică; acum când n'o să mai facă politică, o să caute să căştige îndoit ce-a perdat.

10,000 de franci pentru o buclă de păr. John Seyland, un englez milionar veni dăunădi la un coafor din New-York și-l găsi în convorbire cu o damă tineră de o frumusețe rară. După imbrăcăminte, tinera fată părea a fi foarte săracă. Ea oferî coaforului admirabilul ei păr cu 5 dolari. Coaforul găsi inse prețul acesta prea mare și nu vru să-i dea decât 2 dolari. Pe sërmana copilă o podidi plânsul când se gândi să-și dea pe un preț atât de mic podoba capului ei. De-odată englezul se amestecă în vorbă și întrebă pe tinera fată ce împregiurări o conștrînge să-și vîndă părul. Când află că copila vră cu banii aceștia să cumpere doctorii pentru mama ei bolnavă, John Seyland dișe: — N'ai vră să-mi vinđi mie părul? İți ofer 2000 de dolari! Nenorocita copilă primî de sigur cu bucurie acestă propunere și englezul puse imediat pe mesă 20 bancnote de câte 100 de dolari. Apoi Seyland luă niște fôrfece și ca om galant tăia de pe capul fetei numai o buclă de păr, o puse în portofoliu și se depărtă.

Serviciul militar obligator pentru femeii. Din Petersburg se anunță: Guvernul rus se ocupă acuma cu un proiect ciudat. E vorba de a se întinde serviciul militar obligator și asupra femeilor, fireșce numai în timp de resboi. Ambulanțele militare nu vor avé, de sigur, un personal indestulător pentru numeroșii răniți ce vor fi de ingrigit în cursul resboiului viitor. Ajutorul voluntar al femeilor nu va fi în deajuns și guvernul va fi conștrîns să recruteze cu deasila surori de caritate. Pentru ajungerea acestui scop, se propune de a se introduce în tôte școlele de fete un curs elementar despre primele ingrigiri ce trebuie date răniților. Deja de pe acuma, se ține în gimnasiile de fete un mic curs de anatomie și e vorba să se introducă ca obiect obligator și chirurgia elementară. Proiectul acesta găseșce în presă și în public multă aprobațiune.

Gazeta morților. Printre diarele spiritiste de care se bucură America, cel mai insemnat e jurnalul «Banner of Light» care apare la Boston. Dar mai originală e gazeta spiritistă «Cetatea cerescă» din New-York. Sub capul gazetei, al cărei format e mai mare decât al diarului «Times», se pot citi următoarele cuvinte: «Singurul diar spiritist care primeșce și publică telegrame directe dela sufletele reposaților.» Și într'adevăr, o aruncătură de ochi în colónele acestei gazete demnă de invidie, ne arată numele unor colaboratori cari ar fi primiți cu brațele deschise de ori-ce redacție. Așá Shakespeare a trimis dăunădi o telegramă redacției prin care mărturiseșce, că tragedia «Titus Andronicus» nu e opera lui, ci a unui prieten al seu anume Lorraine, care îi imprumutase manuscrisul și murise apoi pe neașteptate. Pe lângă acesta se găseșc în fiecare număr telegrame dela Washington, Schiller, Homer, Socrate, Napoleon, Schopenhauer, Frederic cel mare, Darwin, Buda, etc. Pe ce sîrmă redacția primeșce aceste telegrame e un mister pentru toți.

Cumunți în insulele Siberiei. Din Petersburg se scrie: Femeile deportate în Siberia sînt distribuite printre criminali într'un mod foarte original. Convoitul de femei esilate e adus într'o grădină publică, unde se strîng și deportații flăcăi. Candidații la însurătoare trec atunci în revistă miresele. Proprietatea în alegere o au bărbații; femeile nu pot decât să primescă séu să refuze pe candidat. Procedeu e foarte simplu: — Domnule inspector, mi-ar plăcé mititica aia ciupită de vîrsat, dișce un prisionier. Ciupita de vîrsat e chemată atunci. — İți place omul ăsta? o întrebă inspectorul. — Negreșit. Cu acestă,

ceremonia e sfêșită și părechea e înscrisă în registru. Dēcă vor ei, pot să se cunune și în biserică, dar acestă nu e obligator; statul se mulțumeșce cu cununia civilă.

PENTRU DÔMNE TINERE.

Să ne alegem cu grije neguțetoriile de sêmênțuri. De și sîntem încă de tôte laturile incungiurări cu ghiață și nêuă, totuș trebuie să ne ingrigim cu sirguintă de straturile calde, ca să nu întărđim cu sêmênarea diferitelor plese de legumi timpurii, ale căror produse după o iernă lungă și aspră sînt foarte bine primite pe mеса fiecărui. Este inse supărător, când prin sêmênțe rele ne despoiem în mod impertinent de folosul producerii timpurii, și straturile calde, în loc de legumi timpurii ne dau buruene parasite — séu în cazul cel mai bun numai plante slabe, perite, și produse și mai slabe. Astfel de produse rele sînt astădi mai dese decât odinioară, căci în timpul mai nou — prin succesele unor firme singuratiche probate și solide — indemnăți la concurență ies pseudo-comercianți de sêmênțuri ca bureții din pămênt, și iarăș dispar precum se ivesc, dar totuș ei lucră destul de îndelungat, că prin sêmênțurile în cele mai multe casuri netrebnice aduse de dênșii în comerț să despóie pe econom și pe grădinar de fructele muncii lor. Aceste apucături pot să devină pentru agricultor mai periculoșe decât pentru grădinar, fiind că procurarea de sêmênțuri pentru agronom e cu mult mai momentosă, decât pentru horticultor. Economii mai ușor pot fi amăgiți cu privire la firmele de sêmênțuri, care în inseratele lor anunță tôte cele putincișe și la părere promit prețuri eftine și mai șcie Dđeu ce până la esces. Atari promisiuni pot să înșele și dauneze sensibil pe econom, carele prin pățania sa capetă minte trăgênd scump învêțătura, că la procurarea sêmênțelor ar fi trebuit să incungiure atari neguțetori, care nu au nici un trecut, și ale căror conducetori nu sînt bărbați de specialitate și nu pot oferî nici o garanță. Publicul nostru ar trebui să fie mai ales cu mare precauțiune la alegerea firmelor de sêmênțuri și să-și acopere lipsele sale numai prin firme vechi și probate.

Inghețată bună se face amestecându-se un litru de apă cu un chilogram de zahăr și cu un chilogram și-un sfert de sirop estras din fructele favorite.

Diphtheria gâinilor. Contra acestei bóle adesea epidemic se prescrie din nou petroliul și anume în modul următor de întrebuițare: Se mîngeșce cu ajutorul unei pensule inmuiate în petroleu, ciocul păsărilor picăturindu-se câte o picătură și în fiecare nară a nasului. În cele mai multe casuri e suficiență întrebuițarea acestui mijloc o singură dată. Astfel se repetă procedura și a doua di.

Călinđarul șeptemănei.

Diua șept.	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Sórele
Dumin.	Faris. și a Vameș. Ev. dela Luca, c. 18, gl. 7, inv. 11.		res. ap.
Duminecă	26 Cuv. Xenofont.	7 Romuald.	7 17 5 12
Luni	27 † P. Ioan Gură de aur.	8 Solomon.	7 16 5 13
Martți	28 Cuv. Efrem Sirul.	9 Apolonia.	7 15 5 13
Mercuri	29 Ad. most. Par. Ignatie.	10 Scolastica	7 14 5 16
Joi	30 † SS Vas Gr. și Ioan.	11 Eufrosina	7 12 5 17
Vineri	31 SS. Ciril și Ioan.	12 Eulalia	7 11 5 19
Sămbătă	1 Mart. Trifon.	13 Benedict	7 9 5 21

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LANG ÎN ORADEA-MARE.